

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

175. An aliquis dubitans, si Monasterio expediat admittere Novitium ad
perfectionem, possit illum reprobare? Et an in tali casu dubitans
adstringatur ad veritatem inquirendam, antequam suffragium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

bertas, quam Novitius habet exeundi absque causa, compensatur per hoc, quod ipse etiam anticipata quasi solutione plus contulit ex parte sua ingrediendo Religionem cum periculo subeundi non mediocrem notam, si cum causa (pro-ut sæpè fit) dimitteretur, cui periculo Religio non se exposuit, quia siue retineat, quia bonus est, siue dimittat, quia minus est aptus, nullum damnum subit: plus ergo fecit Novitius intrando, quam Religio eum recipiendo; atque idè non mirum, quod plus libertatis retineat ad exeundum quam Religio ad dimittendum; quia Religio obligata manet ratione illius, quod accepit à Novitio, hic autem non accepit adhuc aliquid à Religione, ob quod debeat ex iustitia obligari ad perseuerandum. Ergo, &c. Et nostram sententiam præter Cardinalem Lugo, contra amicissimum Caramuelem tenet etiam Sanctiorius in *constitut. Minor. c. 2. stat. 20. quest. 4.* vbi doctè nostram sententiam firmat, & citat Lezanam, Peyrinum, & alios.

RESOL. CLXXV.

An aliquis dubitans, si Monasterio expediat admittere Novitium ad professionem, possit illum reprobare? Et an in tali casu dubitans astringatur ad veritatem inquirendam, antequam suffragium ferat? Ex p. 10. tr. 1. 2. & Misc. 2. Ref. 44.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Caramuel in *Theol. Reg. cap. 60. numer. 470.* quia in dubiis debet præcedere maior obligatio, atqui erga Communitatem magis obligamur, quam erga Novitium: ergo debemus non exponere Communitatem periculo habendi vnum hominem disconuenientem. Minor est certa: quia Communitati debemus quidquid politicè sumus, & eam habemus loco matris, Novitio autem nihil debemus. Qui in dubio Novitium approbat, est sui Monasterij degener filius. Quomodo enim pius est ille filius, qui vltro suum Patrem ruinæ periculo exponit, cum possit illud auertere? Monasterium exponitur ruinæ, quoties discolor, & effrænalis aliquis iuuenis admittitur ad Professionem: vnus sufficit, vt turbentur plurimi, vnus vt pax occidat, & iurgia pessima nascantur. Non admittatur igitur ille, de quo dubitamus an Monasterio scandalo futurus sit. Cur prima die Novitius non admittatur ad Professionem? idè profectò, quia ante probationem non scimus vtrum expediat, an non. Ergo si id post annum nondum sciamus: vel in Novitiatu remaneat, quo vsque dubium decidatur, vel saltem dimittatur; iniurius enim & suo Monasterio, & sibi ille est, qui illum Religioni incorporat, qui turbaturus est totam Communitatem. Dixi, quod in Novitiatu maneat, quoniam Tridentinum Concilium, aliæque quæ iubent Novitios post annum, aut admitti, aut dimitti, supponunt nulla dubia dari: hæc enim non resolutionem postulant, sed examen, quod sine tempore fieri non potest. Sanè de Novitiis sæculares Doctores sæpè scribunt, sed cæcè: non enim sciunt quantum damni pati soleat Communitas ab vnus insolentia. Ergo sicut dubitans vtrum sit venenum in scypho, non bibes; sic à fortiori non admittes illum, de quo dubitas. Si dimittitur, nemini fit iniuria, & remanet securum Monasterium: in admisione esse poterunt inconuenientia. Ita Caramuel.

2. Sed nouissimè aduersus illum insurgit Pater Bardi, de *Conscien. disc. 6. capite 9. §. 38. numero 2.* asserens, non posse absque iniustitia à Religioso solum dubitante de habilitate Novitij fieri suffragium, per quod posituè reprobet Novitium illum, ne ad

Professionem admittatur. Probatur, quia suffragium continens mendacium grauiter perniciosum contra eum de quo agitur absque iniustitia fieri non potest: at tale est suffragium, per quod Religiosus dubitans de habilitate Novitij, illum à Professione posituè reprobatur: ergo absque iniustitia fieri non potest: sola minor probatione indiget: maior enim, & consequentia sunt ex se manifestæ: probatur autem minor. Si suffragium reprobatiuum, ne quis obtineat dignitatem aliquam, gradum, &c. importat in eo, qui ipsum suffragium dat, iudicium, per quod iudicetur in persona reprobata reprobari defectum, seu impedimentum prohibens promotionem ad dignitatem, gradum, &c. Et hoc patet ex terminis. At in casu nostro suffragium illud contineret tale mendacium: ergo &c. Patet maior: minor autem huius vltimi argumenti offenditur, quia vt supponimus Religiosus ferens suffragium, non habet tale iudicium, cum supponatur solum dubitare de habilitate Novitij; igitur si fert si suffragium reprobatiuum contra Novitium, de cuius idoneitate ambigit, ferret suffragium continens mendacium grauiter perniciosum contra Novitium illum, de quo agitur.

3. Nota tamen, quod in tali casu dubitans astringitur ad veritatem inquirendam, antequam suffragium ferat, & ita debet diligenter inuestigare conditiones, & qualitates illius Novitij, quæ sunt materia, de qua dandum est suffragium, & suspendere interim sententiam, ne temerè proferratur, vel denique si tempus id non permittat, debet Religiosus sub dubio, siue in scriptis siue in voce proprium sensum alius, qui suffragantur, aut Superiorum cum sinceritate manifestare.

Sed ego quinam sententiæ magis adhaream, in hac quæstione non explanabo, cum inter se videam discordes duos viros doctissimos, & amicissimos; solum asseram vtramque sententiam esse probabilem.

RESOL. CLXXVI.

Quidam expleto anno Novitiatus sui à Capitulo Monasterij admissus ad professionem, quam ex leuissima causa distulit emitte ad sex menses, sed postea causa quæsiuit à me, an fuerit valida?

Et notatur, quod post annum probationis expletum licet Superiori differre professionem Novitij ob iustam causam, non obstante Concilij Tridentini Decreto.

Et quid in supradicto casu de Monialibus? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 128.

§. 1. **V**idebatur ob stare Concilium Tridentinum, sess. 25. cap. 16. de *Regul.* vbi præcipitur, quod finito anno probationis Novitius statim ad professionem admittatur, aut expellatur.

2. Sed de hoc casu, vt dixi, interrogatus dictam professionem fuisse validam respondi: primo, quia Concilium ibi præcipit tantum, vt professio emittatur post annum probationis, sed illam non annullat, si efficiatur post dictum tempus, ergo, &c. Addo quod, vt rectè docet nouissimè Cætrus Palus in *opere morali, tom. 1. tract. 3. disp. 2. punct. 9. num. 8.* Suarez de *legib. lib. 5. cap. 15. num. 10.* & alij, quando statutum mandat fieri aliquid certo tempore, vt est in casu nostro, actus contra factus non est nullus, quia tunc non intelligitur circumstantia temporis, vt forma apposita & ideo circa validitatem supradictæ professionis etiam affirmatiuè responderunt aliqui Theologi Societatis Iesv, & nostræ Religionis de hoc casu tunc interrogati.